

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobce: **K. R.**, nar., Uzbekistán
bytem
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti
žalovanému: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie**
sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 5.8.2019, č.j. CPR-25469-5/ČJ-2019-930310-V248,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5.8.2019, č.j. CPR-25469-5/ČJ-2019-930310-V248, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 12 342 Kč k rukám jeho právního zástupce Mgr. Petra Václavka do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jako nepřípustné žalobcovo odvolání proti rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy ze dne 24. 5. 2019, č. j. KRPA-200535-15/ČJ-2019-000022-

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

SV, jímž bylo žalobci podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) uloženo správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států EU, v délce jednoho roku.

2. Žalobce s odkazem na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 67/16 uvedl, že přestože v odvolání nenamítl neúčinnost vzdání se práva na odvolání, měl přípustnost odvolání ex officio posoudit žalovaný. Vzdání se práva odvolání nebylo svobodnou vůlí žalobce, což prokazuje doba trvání jeho výsledku. Žalobce nebyl řádně poučen o právu na odvolání a s tím spojeném odkladném účinku, tedy ani o účincích vzdání se práva na odvolání. Žalobce se tak nemohl vzdát práva „vědomě a rozumně“, pouze tak učinil na základě nátlaku. Dále žalobce namítá zkrácení procesního práva na právní pomoc, která mu byla již v důsledku velmi rychlého správního řízení odepřena, díky čemuž také nebylo možné uvést relevantní argumenty pro posouzení přiměřenosti zásahu do života žalobce. Žalobce odkázal na zprávu ombudsmana, který na základě šetření konstatoval, že je dáno podezření, že na cizince v řízení o správní vyhoštění je činěn nátlak, aby se vzdal práva na odvolání. Při jednání žalobce předložil rozhodnutí žalovaného.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 322/2017-31.
4. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.).
5. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce byl zadržen dne 23.5.2019 v 18.50 hod., za účasti tlumočníka do jazyka ruského byl proveden dne 24.5. od 10.10 do 10.20 hod. jeho výslech Na dotaz správního orgánu ohledně existence možné překážky vycestování žalobce uvedl, že taková překážka není dána a že vycestuje do země původu. Zároveň doplnil, že proti správnímu vyhoštění se nebude odvolávat. Téhož dne bylo vydáno rozhodnutí o vyhoštění žalobce, časový údaj o převzetí rozhodnutí ve správním spise není. Byl následně vyhotoven druhý dvoustránkový protokol o poučení o procesních právech (kromě jiné o tom, že na základě vzdání se práva odvolání žalobci nepřísluší podat odvolání a je povinen opustit území), který obsahuje vzdání se práva na odvolání žalobce, doba jednání je určena 14:35 - 40 hod.. Proti rozhodnutí podal žalobce dne 6.6.2019 odvolání, ve kterém namítal věcnou nesprávnost rozhodnutí, nijak se nezmnínil o vzdání se práva na odvolání, zároveň však právní zástupce žalobce požádal o nahlédnutí do spisu, aby mohl doplnit odvolání. Správní spis neobsahuje údaj, zda k tomu došlo.
6. Při jednání dne 21.10.2019 soud provedl zevrubný výslech žalobce a na základě něj se zřetelem na okolnosti věci dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2018, č. j. 2 Azs 340/2017-72, otázku vzdání se práva na odvolání v případě správních vyhoštění cizinců je třeba posuzovat individuálně. Každé správní rozhodnutí je vydáno na základě odlišného skutkového stavu a okolnosti, za nichž se cizinci vzdávají svého práva na odvolání, jsou různé. Proto je při hodnocení toho, zda je projev vůle cizince vzdát se svého práva na odvolání pravý, vážný, určitý, srozumitelný a dobrovolný, nutné přihlížet ke všem individuálním skutkovým okolnostem, ze kterých lze usuzovat na obsah projevené vůle. Při posouzení vzdání se práva na odvolání je třeba hodnotit například existenci vlastnoručního podpisu, přesnou formulaci předmětného jednání (úkonu), použitý jazyk

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

(řeč), jazykovou vybavenost cizince, jeho následné chování atp. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2018, č. j. 5 Azs 322/2017).

8. Vzdání odvolání je nutné považovat za výjimečný procesní úkon účastníka tam, kde nebylo vyhověno jeho návrhu. Přirozeně jej nelze vyloučit i v jiných případech, např. je-li vyhověno pouze v části nebo je uložena sice sankce, ale pro účastníka přijatelná. Soud se ztotožňuje se závěrem veřejné ochránkyně práv, že správní vyhoštění cizince je zásadním zásahem do jeho práv, správní řízení v 1. stupni sice trvá velice krátce, ale odvolací řízení nikoli, nehledě k odkladnému účinku podané žaloby. Přirozeně tyto informace cizinec obvykle nemá, proto nelze na jeho konání pohlížet pouze prizmatem možných úkonů, které účinně prodlouží jeho pobyt na území ČR. Není však vyloučeno, že cizinec akceptuje uložení správního vyhoštění i dobu zákazu pobytu a práva na odvolání se vzdá, avšak pokud takto učiní bez souvislosti s následným vycestováním, jde o úkon nikoli „očekávání hodný“. S přihlédnutím na oslabené postavení cizince, který neovládá jazyk a tím i jeho vědomost o právu a fungování státních orgánů je omezená, je nutné při hodnocení účinků jeho úkonu – vzdání se práva na odvolání – zkoumat striktněji existenci podmínek vzniku takového projevu vůle. Tedy zda skutečně byly vytvořeny podmínky pro svobodný a vědomý projev vůle, jenž v případě cizince značí i řádné poučení o jeho procesních právech.
9. Soud provedl cca 20 minutový výslech žalobce a lze konstatovat, že je vyloučeno, aby během 5 minutového jednání ve správním řízení byl žalobce schopen pochopit veškeré právní souvislosti a na základě toho svobodně a rozumně projevit vůli se vzdát práva na odvolání. První protokol z jednání v 10.10 hod neobsahuje poučení o právu na odvolání, shodně tomu tak není v předchozím obsahu správního spisu. Žalobci jistě byl přetlumočen text poučení druhého protokolu z 14.35 hod., avšak nebyl mu dán dostatečný prostor k jeho skutečné úvaze o vzdání se práva odvolání a k tomu, aby obsah mu poskytnutého poučení zásadně pochopil. Výslech žalobce soudem lze považovat za autentický a věrohodný. Žalobce netvrdil, že by na něj správní orgán činil nátlak a že by nepodepsal vzdání se práva na odvolání. Z výslechu žalobce byla patrná snaha neuvést nepravdivé údaje a ale zároveň si pravdivým údajem nezpůsobit nepřiměřenou újmu. Z výslechu žalobce je zřejmé, že jím získaný respekt ke státním orgánům v zemi původu je přítomen i v zemi pobytu. Český právní řád je však kromě jiného postaven na nestrannosti úředních osob, poučovací povinnosti správních orgánů a respektu k právům účastníka. Dané však neznamená, že účastník nenese odpovědnost za své úkony a že správní orgán je povinen mu poskytnout poučení ve smyslu právní pomoci v dalším postupu. Zásada „neznalost práva neomlouvá“ je platná nejen v soukromém právu, ale i veřejném, kde je však limitována právě poučovací povinností správního orgánu. Naplnění těchto zásad správními orgány odlišuje výkon státní moci (správy) v České republice od zemí s totalitním režimem.
10. Nesprávné uvedení doby zákazu pobytu při zaznamenání vzdání se práva na odvolání je pouze písařskou chybou, přitom žalobce netvrdil, že by tímto byl uveden v omyl a tedy že se vzdával práva vůči jiné době zákazu pobytu. Zároveň protokol nelze považovat za „předpřipravený“, jestliže žalobce uvedl při výslechu, že se nebude odvolávat proti vyhoštění. Je však sporné, jaká byla skutečná vůle žalobce, jestliže takto uvedl k dotazu správního orgánu na existenci překážek vycestování. Námitku popření práva na právní zastoupení žalobce nijak skutkově nespecifikoval, přitom krátká doba řízení takové tvrzení sama o sobě neprokazuje, zejména pokud zákon o pobytu cizinců zrychlené řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

vyžaduje (§ 169t odst. 11 zákona o pobytu cizinců). Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 4 T 127/2019 pouze prokazuje, že žalobce byl zproštěn obžaloby za maření výkonu žalobou napadeného rozhodnutí, přičemž věcné posouzení správnosti rozhodnutí žalovaného trestním soudem je přinejmenším diskutabilní.

11. Žalobce při jednání předložil rozhodnutí žalovaného ze dne 5.12.2017 ve věci jiného účastníka, které akceptuje odvolání cizince, přestože se vzdal odvolání, právě pro formulářové vzdání se práva na odvolání. Jelikož se jedná pouze o jedno rozhodnutí a to data staršího, nelze z něj dovozovat ustálenou praxi žalovaného a tedy i legitimní očekávání žalobce. Pouze osvědčuje, že v některých případech si je žalovaný vědom problematičnosti vzdání se práva na odvolání po vydání opatření správního vyhoštění. Dle soudu není rozhodná forma (formulářový tiskopis), naopak je v dnešní době obvyklé, ba i nutné, že jsou vytvářeny vzory, které se v případě potřeby uplatní a pouze doplní. Problém je v (ne)vytvoření podmínek pro svobodnou a tím i skutečnou vůli cizince, zde zejména ve smyslu časovém, kdy časová tíseň je umocněna jazykovou indispozicí účastníka se zřetelem na represivní povahu řízení o správním vyhoštění.
12. Žalobce sice námitku neúčinnosti vzdání se práva na odvolání neuplatnil v odvolání, avšak absence takové námítky v odvolacím řízení nebrání účinnému uplatnění v řízení dle s.ř.s., je však skutečností, která neposiluje postavení žalobce v rozsahu prokázání tvrzení o nátlaku na něj, aby se vzdal odvolání. V posuzované věci však nikoli natolik, aby nebyl žalobce v soudním řízení úspěšný. Žalovaný je sice povinen v odvolacím řízení posoudit z úřední povinnosti, zda došlo účinně ke vzdání se práva na odvolání, avšak takový závěr z obsahu správního spisu bez tvrzení žalobce nijak neplynul.
13. Žalobce v podané žalobě vznesl i věcné námitky proti rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o správním vyhoštění, avšak soud se jimi nezabýval, neboť předmětem přezkumu bylo rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodováno výhradně o nepřípustnosti podaného odvolání.
14. Jelikož žalobce nebyl řádně poučen o právu na odvolání, resp. vzdání se tohoto práva, nelze jeho projev vůle – vzdání se práva na odvolání – považovat za projev jeho skutečné vůle, a proto s tímto úkonem nejsou spojeny předpokládané právní účinky. V dané věci je tak třeba mít za to, že se žalobce nevzdal práva na odvolání, a proto mu takové právo svědčilo, tudíž byl žalovaný povinen o odvolání žalobce rozhodnout věcně jako o přípustném odvolání.
15. Ze shora uvedených důvodů soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. z důvodu nesprávného posouzení nepřípustnosti podaného odvolání žalobce. V dalším řízení bude žalovaný vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s. právním názorem soudu a o odvolání žalobce znovu rozhodne a to meritorně.
16. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení včetně řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za tři úkony právní služby podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast při jednání) po 3 100 Kč a náhrada hotových výdajů za 3 úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč. Odměna právního zástupce je 10 200 Kč, s 21 %z DPH činí celkem 12 342 Kč.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Praha 21. 10. 2019

Mgr. Kamil Tojner v.r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.